„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку, уторком на по табака.

Цена је за Аустро-Угарску:
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
За Србију:
на четврт год. 8 дин., на по год. 16 дин.

Народни бројеви од петка, нарочито за шире народне кругове уређени, могу засебно да се претплате, а цена им је:
на 1 месец . . . . . 25 нов.
на четврт године . . . . . 75 нов.

ЗАСТАВА.

За ОГЛАСЕ плаћа се по 6 новч. од сваке врсте ситних слова; за жиг се плаћа по 30 нов. сваки пут.
За „Пристаклено“ плаћа се 20 нов. од врсте.

ДОПИСИ шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ.“

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући г. Јов. Т. Чавића, на пијаци.

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСЕ не враћамо.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 6. У НОВОМ САДУ У УТОРАК 12. ЈАНУАРА 1899. ГОДИНА XXXIV.

Молбеница за сазив сабора — враћена

„Српски Сион“ у званичном делу своме доноси три извештаја. У првом се каже, да је патријарх Георгије, као председник српског православног нар. црквен. сабора примио од угарског министар-председника допис од 2. (14.) јануара 1899. број 397./М. П.

„Његова Светост, преузвишени господин патријарх српски Георгије, као председник српског прав. нар. црквен. сабора, примио је дне 4. (16.) јануара о. г. допис преузвишеног господина кр. уг. министра председника од 14. јануара 1899. бр. 397/М. П. II. тога образложеног садржаја, да је министар, на темељу превишње одлуке Његова ц. и апост. кр. Величанства, издане 7. јануара о. г., под даном и бројем својега високога дописа, одбио ону молбу више чланова срп. прав. народно-црквеног сабора, коју су исти поднели превишњем месту ради поновичног сазива нар. црквен. сабора, коју су исти поднели превишњем месту ради поновичног сазива нар. црквен. сабора. Уједно је министар-председник учинио расположење, да се, уз повратак молбе, о тој одлуци извести г. Јован барон Живковић, посланик вршачки.“

У другом се извештају каже, да је патријарх Георгије примио од угарског министар-председника допис од 6. (18.) јануара број 551./М. П. којим му министар јавља, „да је молбеница срп. православне црквене општине новосадске, ради поновичног сазива српског прав. нар. црквеног сабора подастрта Његовом Величанству, њему министар-председнику, приспела без икакве сигнатуре, услед чега је, ради уручења дотичној општини, ту молбеницу послао, под истим бројем и датумом, великом жупану новосадском“.

У трећем извештају каже, да је патријарх Георгије примио од угарског министар-председника допис од 6. (18.) јануара, број 554./М. П., којим министар-председник јавља, „да је сличне молбенице општина: Беочин, Лединци, Сусек, Нештин, Мартинци, Кленак, Крчедин, Јарак, Чалма, Врдник, Брђани, Стејановци и Дарувар, које су такође без икакве сигнатуре истому министру приспеле, упутио на Његову Преузвишеност бана краљевина Хрватске, Славоније и Далмације, да их својим путем и начином истим општинама поврати.“

Дакле, молба посланичке конференције, одбијена је одлуком Његовог Величанства од 7. (19.) јануара, а молба новосадске општине и молбе неких тројединчких општина, упућене су биле министар-председнику без примедбе па даље располагање.

Угарски министар председник био је властан, да поднесе о тим молбама извештај Његовом Величанству, као и предлог. Но министар-председник Банфи то није учинио, него је повратио те молбенице — натраг.

Шта је са молбеницама наших општина из уже Угарске, које су до оног времена стигле, а стигло их је приличан број о томе нема још званична извештаја.

* * *

Кад смо овако утврдили чињенице сад да видимо, шта је предходило свему овоме. Напомињемо, да смо ми били о развоју догађаја тачно обавештени, али нисмо имали повода да пишемо, док се исход званично не потврди.

Још у првој половини новембра лањске године, била је молбеница саборских посланика из Будимпеште враћена, да се уручи барону Живковићу без икакве примедбе а то преко бана Хедерварија

Но, пре но што је та молбеница уручена барону Живковићу, дознао је за то неки угледан члан „српског клуба“. Одмах је отишао бану Хедерварију и представио му, да се барон Банфи затрчао и да је на путу да учини велику погрешку. Јер новосадска црквено-школска општина одаслала је такође молбу на владара и то у истој ствари. Та новосадска молбеница иде много даље од молбенице саборских посланика. Јер она баца сву кривицу због неуређеног стања наше автономије на угарске владе, доказује то веома опширно и тражи не само сазив сабора, него и то, да се том сабору даде гаранције. Новосадска општина, позвала је и све друге општине, да јој се прикључе и то прикључивање је отпочело.

Покрет општина је по угарску владу много незгоднији од покрета саборских посланика. И ако се молбеница саборских посланика одбије, покрет ће међу општинама појачати, па ће и сами посланици морати под притиском јавног мнења ићи напред и учинити оно, што су обећали и што је учинила новосадска општина.

Због тога не би требало још повратити молбу саборским посланицима. Покрет општина ће ослабити, јер чак и либерали и самосталци држе, да је покрет општина излишан, док се молбеница саборских посланика не реши.

Зато да се задржи повраћање молбенице саборских посланика. А то и с тога, што кад би дошло време сабору, и кад би био сазван сабор без гаранција, имаће влада прилике да се према општинама и према решењу петровданског сабора позове на молбу саборских посланика, који то не траже.

Онда је бан усвојио те разлоге, предочио их је угарском министар-председнику и министар-председник је затражио, да му се молбеница саборских посланика врати.

Познато је, да су у оно време ликовали у карловачком двору и тврдили, да је молбеница саборских посланика враћена. То је донео и „Српски Сион“ па и неке престоничке новине.

Но чим је молба саборских посланика враћена у Будимпешту, показало се двоје. Наиме, да покрет општина расте и да су барону Банфију дани избројани. А он, који је сваком приликом изјављивао да српски нар. црквени сабор мора примити јединствени статут и ухватио се због тог у коштац с петровданским сабором, није хтео да оде, а да иза њега остану нерешени онолики видљиви протести против његове намере.

То је исто мучило и патријара Бранковића: јер је веома несигурно, каква ће влада доћи иза Банфија и како ће онда решити те молбенице.

То су главни узроци, што се барон Банфи пожурио, да пре пада свога уклони са дневнога реда и из министарства све оно, што се односи на скорији сазив нашег сабора и на права саборска. Његови последници не треба да нађу материјала, да се у тој ствари према приликама изјасне друкчије.

7. јануара био је, као што је познато, барон Банфи у Бечу. Онда је решено, да он одступи, чим опозиција угарског сабора пристане на извесне услове. Онда је барон Банфи израдио и то, да Њ. Величанство одбије молбеницу наших саборских посланика, како би то што неповољније дејствовало Да поднесе Њег. Величанству на решење и молбенице наших општина, за то није имао времена. Јер многе од тих молбеница беху још у Бечу, у дворској канцеларији многе у Будимпешти, многе на путу, многе тек закључене а још не отправљене.

Што се тиче тих молбеница, које није могао уништити једним стиском руке своје, удесио је, да их сам одбија и враћа како му стижу, а да не подноси о њима даљи извештај Њег. Величанству.

Ми знамо за многе занимљиве појединости, знамо за онај састанак пред Божић, где присуствоваху: Патријарх, гроф Рубидо Зичи, Васа Ђурђевић, Ђ. Ђурковић, министар Е. Чех, Дардаји и други. Но о том, по том.

За сад смо хтели да изнесемо у најкрупнијим потезима: Како су решаване молбенице саборских посланика, и молбенице некојих наших општина.

* * *

Питање је: Шта сад? Што се тиче општина, ствар је веома проста. Како ми рачунамо, у рукама барона Банфија нема више од 40 - 50 молбеница. Остале су у дворској канцеларији, на путу, или још нису ни отправљене. Ствар треба да иде својим започетим током смишљено, полако, ал стално, као што је и почело. . . Општине треба и даље да моле скорији састанак сабора са свима правима његовим.

Покрет се сад тек у истини заталасао и он ће се без сумње таласати даље. Општина ће се низати за општином, по реду једна за другом и то ће трајати још много месеци Тај ће покрет преживети барона Банфија. А и она последња молбеница која буде отправљена у то име: садржаваће у себи снагу свију претходница њезиних. Она ће бити саставни део, нова карика у ланцу целога покрета. И у тим последњим молбеницама, које ће се позивати на остале, решаваће не више барон Банфи но друга влада.

Тај се покрет не може, нити се може на њ заборавити. С њим ће имати да рачунају и друге владе.

Оно, што је изрекла новосадска општина на крају своје молбе а чему су се придружиле толике друге наше општине одјекиваће дуго и дуго:

«Као синови српске православне вере и цркве јасно и гласно исповедамо, да хоћемо да живимо и умремо у вери наших прадедова, да желимо у ту веру да очувамо чисту, а нашу народно-црквену самоуправу неокрњену, јер смо дужни да се бринемо, да се одржи оно, што нам закон даје, а што свака вера и црква већ по природном праву условљава, а то је: да њени верни врше сами управу у крилу њену.«

Нека су наше општине усвојиле и преписале дословце новосадску молбеницу, и то ће чинити и даље, многе су молиле у неколико реди сабор, коме да се признаду сва права његова, а изразиле,

ПОДЛИСТАК

ПОГРЕБ БАЧКОГ ЕПИСКОПА ГЕРМАНА.

(10. јануара 1899. год.)

Нови Сад, 11. јануара.

Чак и после смрти нашег епископа Германа, нисмо били с њим на чисто, сваки час се нешто мењало прво је требао бити погреб у уторак, да би могло свештенство учествовати у што већем броју, а тело епископово требало је бити истављено један дан у саборној цркви

Но одмах за тим било је измене, па чак кад је новосадска црквен. општина обнародовала погребни програм и тај није одржан . . .

Ова несталност не терети никога, него у последњој линији патријара Георгија. У епископском двору новосадском нит раде, нит смеју ништа радити без питања и упутства патријаровог.

Још док је епископ Герман био на мукама, упитан је одбор новосадске црквене општине шта мисли у погледу сахране епископове и би ли примио на се трошкове од новосадске станице као и осталу бригу јер би се иначе епископ могао саранити у Бечу.

Одбор је изрекао готовост, да прими тело свог епископа на станици и учини што му је дужност.

Но сад се догодило, што се није требало догодити. И ако је клирикални фонд дужан да пристојно сахрани епископа, па и ако су се ти погребни трошкови могли покрити из заоставштине самог умрлог епископа, ипак није било наређено, да се епископ балсамује и тако пренесе из Беча у Н. Сад. И у томе лежи кривица што се није могао одржати програм. Зато се журило из Беча, зато у Пешти није било слободно да се влак задржи, и тако се догодило, да је тело умрлог епископа ненадно и много пре времена стигло у Н. Сад, где такође није могло остати дуго

У програму беше наређено, да се епископово тело у недељу ујутру, свечано пренесе са станице у саборну цркву. . .

А шта се догодило? Догодило се оно, због чега се шкандализира чак и оно становништво Н. Сада, које није православно Епископово тело морало се у суботу у мрак пренети у саборну цркву, без звона и икаква спровода. . .

Ово је ствар која се не може загладити, јер је јавно позната, па се не устежемо да замеримо онима који су криви .

Патријар Георгије није дошао на погреб своме брату у Христу. Од свију епископа дошао је једино епископ будимски Лукијан, те учествоваше у погребу.

Али и он не нађе за вредно да се опрости са својим братом у Христу и да изговори па гробу његову неку реч Па то не учини чак ни мандатар бачке епархије Анатолије Јанковић.

Опроштајну реч поверише једном од млађих свештеника, Ђури Страјићу, који је био школски друг епископов, те се и као такав опрашташе од њега.

И после . . . ал већ доста! Бар онај, који је и по свом положају први позван да заборави на све несугласице, бар онај који је у божићној посланици толико осуђивао друге, а величао себе, могао је и требао је бар с оне стране гроба да заборави, да с епископом Германом није био у љубави.

Та епископ Герман био је његово чедо! И после, данас је у животу и понашању епископа Германа све и сувише разумљиво . .

Ако ће сваки српски архијереј да се сарани по заслузи, нека добро промисли патријар Георгије какав . . ал већ да манемо и то.

Нек нико не мисли, да је нама било мило писати о овим толико непријатним стварима. Па још овим поводом. Али све има границе! Господо, господо, мало више праштања и хришћанске љубави, овако како се почело. неће бити добро.

* * *

У 9 сати ујутру отпочела је у саборној цркви св. литургија на којој су чинодејствовали архимандрит Анатолије Јанковић, Ђорђе Велић и Веља Миросављевић пароси, Данило Пантелић архиђакон и Мирон Војновић јерођакон.

По свршеној литургији отпочело је опело при коме су чинодејствовали епископ Лукијан уз суделовање два архимандрита — Митрофана Шевића и Анатолија Јанковића, проте Милана Ћирића и преко 20 свештеника из разних крајева дијецезе.

При крају опела говорио је опроштајну реч сентомашки парох Ђура Страјић који се у кратком говору опростио у име конзисторије, у име свештенства и у име своје као школски друг од сени покојникове.

Црква је била дупком пуна света па и порта, а чак и улица. При погребу су учествовале све месне корпорације, као магистрат на челу с великим жупаном, сво неправослано свештенство новосадско, изасланици страних црквених општина. По себи се разуме да су ван наше црквено школске општине биле заступљене и друге општине ове дијецезе, гимназија, виша девојачка школа као и све наше основне вероисповедне школе у граду. Од родбине покојникове био је на погребу епископов брат и сестрић

Опело је трајало до 11½ сати, а за тим се упутио спровод на алмашко гробље. Спровод је био необично велики и док су први редови били већ на гробљу, последњи редови једва су се кренули од цркве.

Тело покојног епископа сарањено је у алмашкој капели у мушкој препрати у новој гробници, коју је црквена општина овом приликом изидала.

Лака му црна земља!

да се прикључују разлозима молбе новосадске општине, неке су општине своју молбу за сабор с гаранцијама поткрепиле својим разлозима... То ће тако без сумње ићи и даље ићи све дотле, док све наше свесне општине стану уз ону заставу, „да јасно и гласно исповедају, како желе да живе и умру у вери својих прадедова и т. д.“

Што се тиче саборски посланика ту је ствар још простија. Али су већ у напред прописали на конференцији, шта ће учинити, ако њихова молба остане без успеха. Треба да одрже задану реч и то је све.

* * *

Барон Банфи у овој прилици није поступао као уставни министар. 26. децембра (7. јануара) беше већ решено да ће одступити. Он је данас привремени министар председник Угарске. Па нека је то и условно, ипак он у овом питању, није требао решавати, а да се не огреши о строго уставна начела.

Што је то ипак учинио, тиме је показао своју слабост, показао је страховање, да би његов последник могао друкче решити ту ствар. Тим је сам признао, да наша праведна борба није безуспешна.

Но барон Банфи је сигурно мислио, кад уради по молби саборских посланика, да ће малаксати и посланици и народ. И мислио је, кад удари по првим општинама, остале ће се разбећи.

Али ће се без сумње уверити и он и патријар Георгије, да је овај удар промашио. Наш народ се не бори од јуче. Зна он, да се сабор лако не добија. Зна он, да и Мађари нису дошли до својих захтева од прва покушаја, него је требало дуге, одлучне и родољубиве борбе. Баш Мађари и њихови дурашност, као и Чеси морају нам служити као пример...

И онда још једно! До овог часа било је нечег, што је изазвало несугласност и међу посланицима и међу народом. Сад је тог нестало. Шта сад треба да наступи, у томе је сложна како огромна већина народа између себе, тако и огромна већина посланика.

Знамо ми добро, да је на оној вечери, о којој говоримо у средини овог чланка, изречена нада, да ће се посланици народни тек онда поцепати, кад им се врати молбеница. Али се надамо, да ће се г. Васа Ђурђевић преварити у томе и да његов Ника неће моћи ништа учинити.

Толико за данас!

Данашње стање.

Одлучно се и отворено тврди, да се поравнање мора склопити због спољних прилика. Угарска сама за себе не би имала никаква значаја а и угледу монархије много шкоди данашње стање. Како у Аустрији влада дар-мар, то се по сваку цену хоће бар у Угарској, да заведе редовно стање. Министар спољних послова Голуховски износи, да су спољне прилике врло заоштрене и да је баш за то по углед монархије од претежног значаја, да се поравнање склопи. У Немачкој се јако ради на реорганизацији војске. 1902. г. имаће немачка војска двадесет и три корпуса, а сваки корпус 36.000 људи, те ће Немачка по томе у ратном стању имати 928 хиљада људи; додаду ли се још овом броју десет кавалеријске дивизије, свака по три хиљаде коњаника, то ће немачка војска у рату износити 958-хиљада људи; резерва, немачка обрана, износиће милијуне. По себи се разуме да са оваком силом мора свако рачунати. Већ од четрдесет година овамо Немачка непрестано и то систематично ради на усавршењу своје војске.

Аустрија креће мађедонско питање. У полузваничном листу говори се о томе, како је султан упозорио Русију и Аустро-Угарску на бугарске претензије у Мађедонији. Руска влада упозорила је бугарску владу, да пази на рад и кретање оних мађедонаца, који живе у Бугарској и да избегава сваке замршаје. Тврди се, да је Русија врло енергично поступила и да бугарска влада мучи због тога велику муку, јер јој је Русија отворено рекла, да ће се Бугарска проиграти и изгубити свако пријатељство, ако буде потпомагала какав покрет у Мађедонији. Недавно су Албанези отказали Мађедонцима сваку заједницу. Албанези хоће да остану верни султану и зато неће да знају ни о каквом покрету. По овоме изгледа да у Мађедонији ври, те и због ове ствари мора се склопити поравнање што пре, како би монархија учврстила свој углед и имала уплива на прилике у Мађедонији.

Преговори угарске владе и опозиције врло лоше стоје. Опозиција није хтела ни да одговара на услове, које је влада ставила, но касније опет је решила да одговори, како јој се не би пребацило, да неће ни о каквом споразуму да зна. Апоњи је сложио све услове опозиционе у једној ноти. Опозиција је уједно изјавила, да по искуству које је до сада стекла, неће да преговара са Банфијем ни под којим условима. И тако ће онда друга влада закључити мир, или ће Банфи гледати шта ће да чини. Опозиција се држи чврсто свију својих постављених услова, а што се тиче ревизије кућевног реда, изјавила је, да се у решавање таквих предлога не може упуштати. И тако су услови, да се постигне споразум врло лоши, и ако се јако ради на томе, да се бар у Угарској заведе законито стање.

У одбрану автономије.

Молбеницу Њ. В. краљу, да се наш одгођени народно-црквени сабор што пре састане, и да се том сабору ујамче сва права његова, закључиле су поднети до сада ове општине: Нови Сад, Стари Бечеј, Фелдварац, Бегеч, Ириг, Лединци, Кула, Силбаш, Уљма, Стари Сивац, Стари Врбас, Товаришево,Ештин, Врањево, Српски Елемир, Митровица, Деска, Ђурђево, Бечејски Чурug, Тител, Гардиновци, Ада, Кенак, Параге, Мартинци, Бавониште Старчево, Крчедин, Кај, Футог, Турски Бечеј, Чалма, Чортановци, Сусек, Лазарев, Бајша, Брђани, Оросламош, Платичево, Мађар Вољ, Загајица, Бешеново, Каменица, Перлез, Дарувар, Павловци, Делиблато, Крушчица, Рума, Мајиш, Врдник, Канак, Земун, Врачевгај, Батоња, Вршац, Јарковац, Мала Маргита, Опово, Сока, Вогањ Арад, Црепаја, Стејановци, Фаркаждин, Кумане, Калуђерово, Белобрешка, Дивич, Сушка, Чаково, Велегиш, Доњи Ковиљ, Влајковац, Српска Неузина, Иланца, Дубовац, Илок, Трештеновци, Черевић, Павлиш, Стари Бановци, Шуљам, Српски Ченеј, Тараш, Нерадин, Ново Тополе, Пешта, Далиђ, Јозефово, Лежимир, Арад-Гај, Велики Радинци, Сакуле, Модош, Мали Бечкерек, Суботиште, Нова Градишка, Шид, Крушедол, Модош, Старе Шове.

Свега **102** општине.

*

Пишу нам из Ср. Карловаца: „У последњој седници саборског одбора претресани су и награђени су планови за „Народни дом“. Не видимо из извештаја, који су до сад о томе у јавности изашли, да су ти планови били раније стручњачки прегледани, што би морало бити у смислу саборског устројства, те изгледа по томе, да је при пресуђивању планова било меродавно „стручњачко знање“ (?) самих чланова саборског одбора.

А сада да вам причам о једној интересантности нашој, која се не догађа тако често. У недељу ову одржана је скупштина црквена и на њој је изабран нов председник. Скупштина се она састоји већим делом из клерикала и либерала а им нешто и радикала. Пре избора за проту био је председник општине наш почасни прота Васа Константиновић, но он је оборен закључком admини тративног одбора а на протест проте Вучковића и осталих свештеника и калуђера. У овој седници изабран је једногласно опет за председника а на предлог директора карловачке задруге и касира народних фондова Јована Чокића. Предлог је гласио по „вишој жељи“ (т. ј. патријарховој) предлажем га за председника. Прота Васа нит се захвалио, нит рекао да се прима, није се дакле обрадовао избору, али „виша жеља“, њему је заповест.

Посланик карловачки на петровданском сабору је овдашњи адвокат Пера Станковић клерикал и он је данас добио неповерење; а ево како се то догодило.

Макар што је изишло у „Срп. Сиопу“, да су и представка посланика и молба новосадске општине одбијене, карловачки радикали нису се дали збунити, него су устали у обрану аутономије. Црквени одбор наш ставио је на последње место дневног реда молбу новосадске општине; но на заповест од патријарха, избрисали су ту тачку дневног реда и ако је она у неким црквама и оглашена. Паја Павловић устао је и потпомогнут од осталих радикала, предложио је, да се наша општина придружи молби новосадске општине и образложио је лепо свој предлог. Јоца Чокић клерикал, противан је томе и тврди, да неће бити добро ако ми прихватимо тај предлог и већином гласова предлог је пропао. Устаје тада Јован Радивојевић и предлаже, да се општина наша придружи претставци посланика народних странака, но и тај је предлог одбијен са већином од три гласа. Устаје Јован Грбић и предлаже, да се посланицима народних странака изрази **поверење** и скупштина то усвајк једногласно. Председник пита: Ко је противан томе предлогу нека устане — и нико се не диже. Дакле је наша црквена општина једногласно изразила поверење народним странкама и неповерење своме посланику и клерикалној странци. — Евала јој! Ал' још већа слава нашим радикалима, који се не дадоше заплашити ни застрашити никаквим претњама, па ни онима из Пеште.

Грахус.

*

Крушедол, 9. јануара. Част ми је јавити вам, да је и наша црквена општина 8. (20.) јануара у својој ванредној скупштини на предлог честитог ратата Илије Марковића закључила са свима осим једног гласа, да се придружи молбеници новосадске општине за сазив нашег народно-црквеног сабора са свима правима његовим.

*

Модош. Не разумемо како нисте добили наш извештај од 27. децембра лањске године. Јављам вам поново да смо тог дана једногласно се придружили молби новосадске општине у ствари сазива сабора. Молим да ову нашу једнодушност забележите.

*

Старе Шове 10. јануара. На данашњој скупштини наше православне црквено-школске општине предложио је председник готову молбу на Њ. Величанство краља ради скорашњег сазива нашег народно-црквеног сабора. У тој се молби моли сабор с гаранцијама а разлози су укратко они исти, као и у молби новосадске општине. Скупштина је са свима против једног гласа усвојила одушевљено предложену молбу.

Политичке вести.

Тројединица. У сабору се води расправа о прорачуну. Против прорачуна говорио је Јосип Зорић. У седници од петка поднесене су две интерпелације на владу. Једна због заплене листа „Подравца“, а друга, да се Тројединици подигне војена школа за домобранце, у којима би се изобразили младићи за више часнинство у домобранству.

У патријаршији.

Патријар је већ трипут викао: »прежи!« да оде на погреб епископа Германа, али се увек предомислио.

Муке су то!

Па и послужитељ га исполивао, требао би да се пресвуче. Ал већ, отераће он њега...

По глави му се врзу важне мисли: — Кога ће

Шета крупним корацима по соби, а час по час говори:

— Аја, нипошто! Таман! С тим би био послужен. А није баш ни лечан.

— Ни тога! Зар би тај умео коме да подвикне? Их да га макне по зуби? Коме би тај улио страх!

— Хм! Оно је опет мудрица; не волим мудрицу. Тај зна више и од мене

— Ни тога! Био би иначе згодан, ал не слуша, не слуша... Могао би му говорити шта хоћу...

— Ама браћа за Бога, зашто не узмете Панту Корњачу. Он је баш и личан и јаки и послушан а не може се рећи ни да је мудрица.

— Какав Панта Корњача?

— Па онај, — о ком сам вам већ говорила. Био је констаблер у Н. Саду.

— Констаблер! Шта ти то говориш?

— Па да узмете Панту за послужитеља.

— Ух девојко, мани ме Какав послужитељ. Та ја лупам главу кога да поставим за епископа, за епископа...

Вести из места и са стране.

Мрачна појава. У српској великој гимназији карловачкој, ученицима двају највиших разреда, наиме 7. и 8., било је дозвољено полазити читаоницу и читати све, па тако и политичне листове што се у читаоници налазе. По то је гимназистама карловачким строго забрањено од данашњег дана. Шта мислите, ко је забранио? Врховни патрон гимназије, патријарх Георгије „први“. Тај који није никад посетио гимназију ни разбирао о предавањима, показује сву своју моћ тиме, што карловачким гимназистама строго забрањује полазак читаонице. До лане полазак читаонице био је допуштен ђацима у свако доба, када ко има времена, али управа гимназије се побринула, да ђаци не „удишу“ прашину у читаоници и одредила је, да гимназисте смеју ићи само од 7—9 ујутру и од 4—6 по подне. У јутру од 7—9 не може нико ићи, јер већ у 7¾ сахата морају сви бити у школи. По Његова Свјатост налази сад да ђаци цео (?!) дан седе у читаоници и сметају грађанима, а поред тога дангубе од лекције, удишу прашину и седе, те им то шкоди здрављу. Но други је томе прави разлог. Њему је мука што ђаци у читаоници читају новине. Забранивши полазак читаонице, ускратили су гимназистама сазнавање суврмених ствари и догађаја, који се одигравају на светској позорници, и тиме ће од њих лакше стварати оно што њима треба, ропске слуге системима а и појединим личностима. И сада ето потврдише се гласови, што су их у почетку школске године донели неки наши листови. И нека се сада управа гимназијска правда, да се омладина не васпитава у ропском духу, и нека сада ко каже да се над школском омладином не тиранише. По свима гимназијама у Тројединици смеју ђаци ићи у читаоницу, а карловачким гимназистама је то ускраћено. И то је гимназија на измаку деветнајстог века. У српској великој карловачкој гимназији омладина се поред класичне наставе још од стране професора у најконзервативнијем, најназаднијем и најропскијем духу васпита. То је професорима тим лакше, што су ђаци овде сиромашни и тим зависни. И да није нико за карловачку гимназију везан буди благотворјанијем (где милостива даје меса, које неће њени пси) или каквом потпором, ако не нина, али виша би се гимназија зацело до сутра затворила. И није ли то мрачна појава на измаку деветнестог века.

И друга мрачна појава. Пишу нам из Срем. Карловаца: „Јуче нам је управа богословског училишта обнародовала наредбу Његове Светости против похађања читаонице карловачких грађана, што је изазвало међу нима велико изненађење и огорчење. Разлози ове забране су врло чудни и смешни, а сиер њихов врло провидљив и врло јасан: 1) похађање читаонице смета нашем спремању и усавршавању за будући позив; 2) похађање читаонице штети наше здравље, пошто бива по домаћем реду читаоничину у време од 4—6 сахата после подне, када је време шетњи — освежавању душевном и телесном и 3) да смо на путу самим члановима, а овамо су нам сама г. г. чланови из своје побуде одредили часове похађања. Њ. Светост је захтевала од председника читаонице, да он, председник, забрани ђацима похађање читаонице, јер су и онако члановима на сметњи. Но председник је одговорио, да он не може то учинити, јер је у читаоничким правилима изрично наведено, да ђаци више гимназије и богословије смеју долазити у читаоницу и читати новине. Те кад тим путем није ишло, онда је Њ. Светост морала изаћи из заклона и показати се у правој боји. — Толико да се зна.“

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 11. јануара.)

Будимпешта. Стање се битно није ни у чему преиначило. Министри су се јуче саветовали о ревизији услова за мир. Услови мира наишли су у слободоумној странци на допадање. У опште се држи, да је опозиција саставила услове мира тако, да их већина не може примити. Стање је у опште ратоборно. Дисидентима уписују у грех, што је опозиција такве услове поставила и нарочито криве Силађија, што је питање о регрутима на сбору у Јегри поречено. Услови за мир су, дакле, врло неповољни.

Будимпешта. У саборској седници се и опет само гласало за поједине ситнице.

Будимпешта. Врло се много говори о путу Коломана Села у Беч У либералним круговима не приписују путу Коломана Села никакву политичку важност. У опозиционим круговима тврде на против да је владар испитао Села о данашњем стању и како би се оно могло уредити. Чим се Сел врати са пута и стање ће се битно променити. Путовање Селово не потврђује се са званичне стране.

Будимпешта. Банфи је данас у јутру стигао у Беч

Будимпешта. Опозицијони поверенници данас се поново саветовали о заједничкој акцији. У вече ће се одржати партијске конференције.

Будимпешта. У сабору се продужило поименично гласање.

Беч. Владар је у један сат после подне примио Банфија и саслушао га о покушајима владе у преговорима са опозицијом.

Париз. Половином фебруара свршиће се испитивање списа у ствари Драјфусове парнице. Данас је преслушан Естерхази.

Атина. На Пелопонезу био је данас у јутру земљотрес. Штета је велика, било је и људских жртава.

Брисел. „Le Partrole“ доноси, да је између краља и владе дошло у погледу реформе о изборном закону до разног мишљења. Услед тога наступиће промена у кабинету.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константан Брадваровић Српска штампарија дра Свет. Милетића у Новом Саду.